

คำนำ

“วรรณคดีวิจารณ์” ฉบับนี้แต่เดิมเขียนเป็นแผ่นปลิวขึ้นใช้อย่างรีบร้อน เพื่อให้ทันกับการเรียนกระบวนวิชา TH 258 ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง การเร่งรีบเขียนครั้งต่อครั้งทำให้ลำดับเนื้อเรื่องไม่เรียบร้อยต่อเนื่องกัน ประกอบกับการเร่งรีบพิมพ์ทำให้การเข้าหน้าสับสนจนอ่านไม่เข้าใจในบางตอน เหล่านี้เป็นความบกพร่องเป็นอันมาก ซึ่งก็ได้ยอมรับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา

ความบกพร่องดังกล่าวนี้เป็นเหตุทำให้จำเป็นต้องรีบปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน และได้เริ่มลงมือทำเป็นระยะตลอดมา แต่กระนั้นการแก้ไขปรับปรุงก็ไม่ลุล่วงไปรวดเร็วสมความตั้งใจ และก็ไม่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นสมเจตนาอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องด้วยภาวะการณ์ในบางโอกาสเป็นอุปสรรค ดังนั้นแม้ว่า “วรรณคดีวิจารณ์” ฉบับนี้จะเรียกได้ว่ามีการปรับปรุงแล้วก็ตาม ผู้เขียนก็ยังมีความรู้สึกอยู่ว่ายังคงมีความบกพร่องอีกหลายประการ ซึ่งน่าจะทำให้ดีขึ้นอีกได้ แต่การเร่งรัดให้มีหนังสือประกอบการเรียนประจำกระบวนวิชาได้เป็นการกำหนดให้ต้องเร่งรีบจัดพิมพ์ให้ทันการเรียนอีกวาระหนึ่ง

“วรรณคดีวิจารณ์” ฉบับนี้แบ่งเป็น 6 บท บทที่ 1 ถึงบทที่ 4 มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้วิจารณ์ควรจะได้มีไว้เป็นพื้นฐานในการวิจารณ์ และอาจจะนำมากล่าวประกอบการวิจารณ์ได้ตามความจำเป็น บทที่ 5 เป็นบทที่มีสาระสำคัญที่สุดเกี่ยวกับการวิจารณ์โดยตรง ผู้เขียนพยายามให้รายละเอียดในการวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่าวรรณคดีเป็นหลักเกณฑ์อย่างกว้างๆ ส่วนในบทที่ 6 นั้นได้เสนอแนะลำดับขั้นหรือขั้นตอนที่อาจนำมาใช้ได้ ในการฝึกหัดการวิจารณ์ และเพื่อก่อให้เกิดความคิดกว้างขวางที่จะศึกษาวรรณคดีหลายแง่มุมผู้เขียนจึงได้รวบรวมคำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณคดีจากที่หลายแห่ง ที่สำคัญที่สุดได้จาก “Story and Structure” ของ Laurence Perrine ซึ่งเห็นว่ามีคำถามที่ผู้ฝึกฝนการวิจารณ์จะใช้ประโยชน์ได้เป็นอันมาก จึงได้นำมารวมไว้ด้วยในหนังสือเล่มนี้

“วรรณคดีวิจารณ์” ฉบับนี้ไม่ได้แยกการวิจารณ์เอาไว้ตามประเภทของวรรณคดีชัดเจนนัก คงกล่าวรวมๆกันในกรณีที่ใช้เกณฑ์วิจารณ์ร่วมกันได้ และได้กล่าวถึงการวิจารณ์วรรณคดีประเภทเรื่องเล่าเป็นส่วนใหญ่ ส่วนประเภทร้อยกรองและสารคดีก็ได้กล่าวเอาไว้เมื่อถึงตอนที่เน้นถึงลักษณะสำคัญของวรรณคดีประเภทนั้น จึงสรุปว่ายังเป็นเกณฑ์กว้างๆ สำหรับให้ความรู้ ความคิด เป็นเครื่องนำทางเท่านั้น ส่วนการที่จะใช้เกณฑ์เหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ในการวิจารณ์นั้นจะต้องเป็นความสามารถส่วนตัวของผู้วิจารณ์แต่ละคนไป

ผู้เขียนมีความหวังอยู่เสมอว่าจะพยายามแก้ไข “วรรณคดีวิจารณ์” ฉบับนี้ให้ดีขึ้นให้จงได้ในเวลาต่อไป ณ โอกาสนี้ขอยอมรับข้อบกพร่อง และขอน้อมรับข้อเสนอแนะการปรับปรุงใด ๆ ที่ท่านผู้สนใจจะได้กรุณาแนะนำ

อนึ่ง ผู้เขียนขอถือโอกาสนี้ขอบพระคุณท่านเจ้าของเรื่องทุกท่านที่ผู้เขียนนำมาเป็นตัวอย่างในหนังสือเล่มนี้ ท่านเหล่านั้นได้ให้ผลงานของท่านเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวรรณคดีเป็นวิทยาทานซึ่งผู้เขียนตระหนักในคุณประโยชน์ที่ท่านมีส่วนรวมนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวีศักดิ์ ญาณประทีป ที่ได้กรุณาจัดการเกี่ยวกับต้นฉบับและการจัดพิมพ์ ทำให้หนังสือฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กุหลาบ มลลิกะมาต

หมายเหตุของผู้เขียน คำว่า “วรรณคดี” ที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ทุกแห่งใช้ ในความหมายอย่างกว้าง

คำนำ

วรรณคดีวิจารณ์ฉบับนี้ได้รับปรุงแก้ไขบางส่วนบางตอนเพื่อให้กะทัดรัด และดูเป็นแบบแผนยิ่งขึ้น แต่ถึงกระนั้นคาดว่า อาจยังคงมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ซึ่งจะได้แก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไป

เกณฑ์ต่าง ๆ ในการวิจารณ์วรรณคดี ซึ่งนักวิชาการทางตะวันตกใช้เป็นทฤษฎีในการวิจารณ์วรรณคดีนั้นมีวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หากผู้วิจารณ์ได้ติดตามอย่างใกล้ชิด วิชาการของเราจะล้ำหลังมาก ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีการวิจารณ์วรรณคดีอันเป็นแนวใหม่ จะนำมาเพิ่มเติมในคราวต่อไป ซึ่งจะทำให้การวิจารณ์วรรณคดีทันสมัยยิ่งขึ้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

วรรณคดีวิจารณ์ฉบับนี้กำลังอยู่ในระหว่างปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากจำเป็นจะต้องรีบดำเนินการพิมพ์เพื่อใช้ให้ทันในภาคเรียนที่ 2 จึงได้จัดพิมพ์ไปก่อน และจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในการพิมพ์ครั้งต่อไป

ส่วนเพิ่มเติมต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ในการวิจารณ์และตัวอย่างอื่น ๆ ที่เป็นแนวทางในการวิจารณ์จะได้สอดแทรกในการพิมพ์คราวหน้า

ศ.คุณหญิงกุหลาบ มลลิกะมาส

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง